

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

TOSHKENT TIBBIYOT
AKADEMIYASI

ENDOKRINOLOGIYANING DOLZARB MUAMMOLARI:

Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani materiallari

TO'PLAMI

Toshkent - 2023

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI

**ENDOKRINOLOGIYANING DOLZARB
MUAMMOLARI:**
Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani materiallari

TO'PLAMI

ENDOKRINOLOGIYANING DOLZARB MUAMMOLARI: Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani tezislar to'plami /Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani tezislar to'plami/ MChJ "TIBBIYOT NASHRIYOTI MATBAA UYI" Toshkent - 2023 – 170 bet

ТАHRIR HAY'ATI / РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Bosh muharrir

tibbiyot fanlari doktori, professor
Shadmanov Alisher Kayumovich

Bosh muharrir o'rinnbosari

tibbiyot fanlari doktori, professor
Shagazatova Barno Xabibullayevna

Muharrirlar jamoasi

tibbiyot fanlari doktori, professor
Xamrayev Abror Asrorovich

tibbiyot fanlari doktori, professor

Najmutdinova Dilorom Qamaritdinovna

tibbiyot fanlari nomzodi, dotsent

Artikova Dilfuza Maxamadovna

tibbiyot fanlari nomzodi, dotsent

Azizova Pokiza Xusanovna

PhD, katta o'qituvchi

Yuldasheva Nigora Xusnullayevna

PhD

Axmedova Feruza Shaxbozzanovna

PhD

Mirxaydarova Feruza Sayfullayevna

Toshkent tibbiyot akademiyasida bo'lib o'tgan «Endokrinologizaning dolzarb muammolari» xalqaro ilmiy -amaliy anjumanida taqdim etilgan tezislar ushbu to'plamdan o'rin olgan.

To'plamning asosiy qismi endokrinologizaning dolzarb muammolarini aks ettiradi: ichki sekretsiza bezlari patologiyalarini davolash va oldini olishning samarali usullarini ishlab chiqish va tatbiq etishga bag'ishlangan.

Taqdim etilgan ilmiy natijalar terapiya yo'nalishining barcha mutaxassislari uchun ilmiy va amaliy ahamiyatga ega. Tezislarning mazmuni, ulardagi xatoliklar va statistik ma'lumotlarning haqqoniyligi uchun mas'uliyat mualliflar zimmasidadir.

MUNDARIJA – ОГЛАВЛЕНИЕ – CONTENTS

Яхёева Х.Ш. / Нормал ва касалланган қалқонсимон без тўқимасига коронавирус инфекциясининг таъсири.....	11
Raximberdiyeva Z.A., Abdiqodirova D.A. / Qandli diabet 2 tur bemorlarida dapagliflozinlar va empagliflozinlarning ta'sirining taqqlasla tahlili.....	12
Абдурасурова Ш. / Кандли диабет 2 тур беморларида гемодинамик узгаришлар.....	13
Урунбаева Да.А., Аликулова М. / Изучение взаимосвязи содержания витамина Д в крови у пациентов с аутоиммунным тиреоидитом.....	14
Аликулова М. / Изучение взаимосвязи содержания витамина д в крови у пациентов с аутоиммунным тиреоидитом.....	15
Axatov Sh.Sh. / Frequency of occurrence of steroid diabetes mellitus on the background of acute leukemia	16
Sadikova N.G., G'ulomova M.B. / Surunkali buyrak kasalligi bilan asoratlangan qandli diabet tip 2 bemorlarining hayot sifatini SF-36 so'rovnomasiga asosida baholash.....	17
Najmutdinova D.K., Kalandarova G.B. / Obesity as a possible predictor of COVID-19 severity.....	18
Rakhimbaeva G.S. Mallaev F.S. / The role of atherocalcinosis in the development of atherothrombotic subtype of ischemic stroke. Management of medical treatment tactics	19
Daminova X.M., Shermuhammedova F.K., Mamajonov F.E., Kutlimuratova M.B. / Migren kasalligi bor bemorlarda kognitiv funksiyalarni o'zgarishini yoshga bog'liqligini aniqlash	20
Xolboboeva Sh.A. / COVID-19 kasalligidan keyin miokardit va uning proflaktikasi.....	21
Mirsodiqov M.M. / Anemiya bilan kasallangan homiladorlarda gemostazning trombotsitar tizimini o'rGANISHNING ahamiyatini.....	23
Mirzaeva U.Z., Nasirova X.K. / Analysis of the incidence of metabolic disorders depending on the severity of COVID-19.....	24
Mukhamadieva A.Yu., Urunbayeva D.A. / Can zinc and iron deficiency affect the functional state of the thyroid gland in patients with autoimmune thyroiditis?.....	25
Nadirova Y.I., Jabbarov O.O., Tursunova L.D., Bobosharipov F.G. / Sulfasalazine va metotreksat dorilarining ankiloz spondilitini terapiyasidagi samaradorligini baholash.....	26
Shamsiyeva U.A., Erniyozov A.A. / Parkinson va parkinsonizm sindromi bo'lgan bemorlarda vegetativ buzilishlar kechishi.....	27
Parpibaeva D.A., Salimova N.D., Ergashov N.Sh. / Efficacy and safety of fenofibrate in the treatment of diabetes mellitus type 2	28
Shagazatova B.X., Vafoyev Sh.F. / Qandli diabet 2 turini metformin va liraglutid bilan davolashdan keying ichak mikrobiotasidagi o'zgarishlar	29
Qurbanova M.A. / Subklinik gipotireozli bemorlarda yurak qon tomir kasalliklari rivojlanish xavfi.....	30
Shonazarova N.X., Shagazatova B.X., Shodiqulova G.Z. / Samarqand viloyatida qalqonsimon bez kasalligi bilan birgalikda kechayotgan revmatoid artritni klinik-laborator ko'rsatkichlarining o'ziga xos xususiyatlari	31

Jenifer Alat Stephen, Mirkhamidova S.M. / Effectiveness of new diabetic drug - semaglutide.....	32
Azizova P.Kh., Tursunova Z.A., Shorakhimova D.M. / Bone mineral density in women of reproductive age with primary hypothyroisis.....	33
Azizova P.Kh., Tursunova Z.A., Shorakhimova D.M. / Assessment of lipid metabolism in autoimmune thyroiditis with arterial hypertension.....	34
Shagazatova B.X., Shokiriy M.O. / Bariatric operatsiya o'tkazgan bemorda operatsiyaning effektivligini baholash.....	35
Shagazatova B.X. Mirxaydarova S.M. / Qandli diabet rivojlanishida xavotir va depressiya sindromining ahamiyati.....	36
Yusuphodjayeva S.T., Gafurova S.Sh. / Indications of sleep disorders in patients with rheumatoid arthritis	37
Zakirova F.Sh. / New prospects for the use of sodium-glucose cotransporter 2 inhibitors in diabetes mellitus	38
Shagazatova B.X. , Shokiriy M.O. / Semizlik mavjud bo'lgan bemorlarda psixologik holati ..	39
Kasimova.O.O., Akramova.D.T. / The association between parkinson's disease and thyroid dysfunction: a meta-analysis	40
Paresh Ramesh Kasaram, Mirkhamidova S.M. / Thyroid cancer	41
Janani Velu, Mirkhamidova S.M. / Impact of obesity on fertility in women.....	42
Aashikaa Juslee J.K, Mirkhmidova S.M. / Prolactinoma in pregnancy and its treatment.....	43
Sadiqova N.G', Xidirova M.D. / Klimakterik sindromi mavjud 2-tip qandli diabetli ayollarda transdermal esterogenning samaradorligi.....	44
Najmutdinova D.K., Xurramiy H.R. / Semizlik va metabolik sindromda bioimpedans analizatorini o'rGANISH va natijalarni tahlil qilish.....	45
Najmutdinova D.K. Xurramiy H.R. / Semizlikni fertil yoshdag'i ayollarda uchrash chastotasi	46
Абдулазизхожиева Р.Б. / 1-тур қандли диабет катта ёшдаги bemорларда КОВИД-19 инфекциясидан кейинги даврда қалқонсимон бездаги ўзгаришлар.....	47
Азимова О.Т., Халимова З.Ю. / Особенности генетических факторов роста в развитии агрессивных аденона гипофиза.....	48
Аймурзаева Г.Б., Жаббаров О.О., Ходжанова Ш.И. / Оценка эффективности антикоагулянтной терапии с ривароксабаном на функцию почек у пациентов с диабетической нефропатии	49
Алимова С.Э. / Қандли диабет 2 тур bemорларида SGLT -2 ингибиторларининг буйрак фаолиятига таъсири.....	50
Арипова Н.Н. / Сурункали панкреатит ўтказган bemорларда эластаза 1 курсаткичи билан қондаги витамин Д етишмовчилиги кўрсаткичлари	51
Хамраев А.А., Арипова Н.Н. / Сурункали панкреатитни витамин Д танқислигига клиник кечишини ўзига хос хусусиятлари	52

Ахмедова Ш.У., Ахмедова Ш.А., Ропова М., Alkarni Saad Salman / Краткий анализ литературных данных по изучению ожирения среди детей и подростков в Саудовской Аравии.....	54
Sadikova N.G', Botirova N. A. / Ayollarda hayz oldi sindromida psixovegetativ buzilishlar.	56
Ганиева С.К., Джурабаева Н.Б. / Паразитозы в структуре преморбидной патологии инфекционных диарей у детей.....	57
Болунц Е.А, Исломжонова М.М , Кудратова Н.А. / Диагностическая оценка качества лечения периферической полинейропатии у больных сахарным диабетом препаратами глутатиона	59
Mirzaeva G.P., Mukhiddinova F.M. / The role of arterial hypertension in the development of structural and functional changes of the heart in diffuse toxic goiter	60
Журакулова З.А., Адизова Н. / Первичное и вторичное бесплодие у женщин репродуктивного возраста с избыточным весом и ожирением	61
Муртазаев С.С., Ахмедов У.Б., Шагазатова Б.Х., Кенжаев Ф.Х., Кенжаева Ю.Р. / Непосредственные результаты хирургической коррекции ИБС при её сочетании с сахарным диабетом II типа	62
Иргашева О.Б., Халимова З.Ю. / Митохондриальная дисфункция как ключ к пониманию репродуктивных нарушений при синдроме кушинга	63
Najmuddinova D.Q., Ismoilova.N.B. / Qandli diabet 2 tip va surunkali yurak yetishmovchiligi bor kasallarda davo strategiyasi.....	65
Xasanova K.M., Ibodullaev Z.R., Maxkamova N.U. / Yurak ishemik kasalligida uyqudagি obstruktiv apnoe sindromini davolash tamoyillari	66
Каримова М.М., Ахмаджонов У. / Қалқонсимон без касаллиги бўлган беморларда COVID -19 билан касалланишдан кейинги даврда ривожланадиган асоратларини ўрганиш	67
Кдырбаева Ф.Р. / Оценка распространенности стоматологических заболеваний у детей в разные периоды жизни	68
Кенжакеева К.Ш., Хайдарова Ф.А. / Прием метформина связан с наличием клинических признаков диабетической полинейропатии.....	69
Кенжакеева К.Ш, Хайдарова Ф.А. / Прием метформина ассоциирован со снижением уровня витамина В12 у пациентов с сахарным диабетом 2 типа	70
Шагазатова Б.Х, Кенжакеева Ю.Р., Кенжакев Ф.Х. / Когнитивных нарушений у больных сахарном диабетом 2 типа	71
Шагазатова Б.Х, Кенжакеева Ю.Р., Кенжакев Ф.Х. / Қандли диабет 2 типда диабетик энцефалопатиянинг клиник аспектлари	72
Кудратова Н.А., Шагазатова Б.Х. / Гормональные изменения после бariatрической хирургии.	73
Юлдашев О.С., Тожибова Д.М. / Мастопатиянинг хавф омиллари ва ёшга боғлиқ хусусиятлари	74
Юлдашев О.С., Файзуллаев Б.Р. / Турли тиреоид патологияларда мастопатиянинг ўзига хослиги	75

AYOLLARDA HAYZ OLDI SINDROMIDA PSIXOVEGETATIV BUZILISHLAR

Sadikova N.G'., Botirova N. A.
Toshkent tibbiyot akademiyasi

Tadqiqot maqsadi. Ayollarda hayz oldi sindromida psixovegetativ o'zgarishlarni aniqlash.

Tekshiruv metodlari: Hayot sifatini baholash MOS-SF 36 bo'yicha amalga oshirish. Shkala Beka (depressiya darajasini aniqlovchi test) va Vena shkalasi (vegetativ o'zgarishlarni aniqlovchi test)dan foydalanish . Ayollarda hayz oldi sindromida psixovegetativ o'zgarishlar rivojlanishini test so'rovnomalar yordamida aniqlash. Qonda gormon tekshiruvlari: Prolaktin, progesteron, estradiol, testosterone, LG, FSG miqdorini ko'rish . Psixovegetativ holatini baholashda Shkala Beka (depressiya darajasini aniqlovchi test)dan foydalaniladi.

Natijalar: Psixovegetativ holatini baholanganda Shkala Beka (depressiya darajasini aniqlovchi test) bo'yicha : Yengil 32 ta (66.7%), O'rta og'ir 10 ta (20.8%) . Og'ir daraja 6 ta (12.5%) bemorda aniqlandi . Vena shkalasi (vegetativ o'zgarishlarni aniqlovchi test) bo'yicha: 19 ta (39.6%) bemorda vegetativ distoniya borligi va 29 ta (60,4%) bemorda vegetativ distoniya yo'qligi ko'rildi.

Nazorat guruhida qon plazmasidagi gormonlar darajasi ko'rsatkichlari . Lyutein faza: TTG mME/l - $2,6\pm0,5$; Erkin T4 mmol/l- $8,8\pm1,2$;Erkin T3 pg/ml - $0,8\pm0,2$; Progesteron Mg/dl - $12\pm1,2$;LG mME/ml - $3,2\pm0,8$; FSG mME/ml- $2,3\pm0,7$; PRL mME/l - $222,2\pm0,8$;Estradiol pg/ml $250\pm1,0$ ekanligi ko'rildi. Predmenstrual sindromli ayollarda. Lyutein faza:TTG mME/l - $3,8\pm0,5^*$; Erkin T4 mmol/l- $7,8\pm1,2^*$;Erkin T3 pg/ml - $0,7\pm0,2$; Progesteron Mg/dl - $15\pm1,2^*$; LG mME/ml - $3,2\pm0,8$; FSG mME/ml- $2,3\pm0,7$;PRL mME/l - $222,2\pm0,8$;Estradiol pg/ml $230\pm1,0$ ni tashkil etdi.

Xavf omillari: Stress 29 (48.3%); Charchoq 30 (50%); Irsiy moyillik 23(38.3%); Noratsional ovqatlanish 28(46.67%) ni tashkil etdi. Qalqonsimon bez kasalliklari: Gipotireoz 9(15%), Eutireoid buqoq 18 (30%)ta bemorda aniqlandi.

Xulosalar . Ayollarda hayz oldi sindromi rivojlanishida stress (48.3%) charchoq (50%) noratsional ovqatlanish (46.67%) irsiy moyillik (38.3%) yuqori xavf omili sifatida ko'proq namoyon bo'lidi.

Hayz oldi sindromili ayollarda Beka shkalasi bo'yicha so'rovnama o'tkazilganda 66.7 % ayollarda hayz oldi sindromi yengil depressiv buzilishlar bilan 20.8 % ayollarda o'rta og'ir va 12.5 % ayollarda og'ir darajada namoyon bo'lishi aniqlandi. Shu bemorlarda Vena shkalasi bo'yicha so'rovnama o'tkazilganida ularning 39.6 %ida vegetativ distoniya borligi namoyon bo'lidi.